

DÄRFÖR FINNS PENGAR

Har du någonsin funderat på varför pengar finns? Och vad är det som gör att en papperslapp är värd 1000 kronor? Det undrar vår knatterreporter Alisa, och hennes mamma förklarar.

TEXT TERRI HERRERA ILLUSTRATIONER REBECCA ELFAST

1 INNAN DET FANNS PENGAR bytte folk saker med varandra. Man kanske bytte en höna mot en liten tunna sill. Men det blev ofta krångligt. Någon kunde tycka att just hennes ovanligt äggläggande höna var mer värd än sill, som det fanns ganska gott om. Och så var det jobbigt att bära runt på tunnor och djur hela tiden. Ja, ni fattar.

2 I STÄLLET BÖRjade MAN BETALA varandra med saker som fjädrar, pärlor – och senare även metaller. Men det blev samma problem: Det var svårt att enas om värdet på exempelvis fjädrarna. Och var metallen verkligen äkta?

3 RUNT ÅR 600 FÖRE KRISTUS kom man i länderna runt Medelhavet därför på att man kunde tillverka mynt. När "trenden" nådde Sverige runt 200-talet lånade vi till en början mynt från andra länder. De första svenska mynten tillverkades kring år 1000, när Olof Skötkonung var regent, och det var framför allt i städerna de användes.

5 EGENTLIGEN HANDLAR PENGAR om förtroende och överenskommelser. Att man litar på att den som tillverkat pengarna kan hålla vad de lovar när de säger: "Den här lappen är värd 100 kronor och går att använda i affären.". I Sverige har vi kommit överens om att när Riksbanken tillverkar mynt och sedlar så har de det värde som står på dem och går att använda (nästan) överallt.

4 VI VAR SENA MED MYNT, men däremot var Sverige först i världen med att en bank tryckte sedlar. Det skedde 1661 när man tryckte olika värden på papper, som signerades av bankens grundare. Sedlarna var kvitton för att visa att folk hade lämnat in sina mynt på banken (bara en slant kunde väga flera kilo och folk orkade inte släpa på dem) men lapparna började snart användas som betalning.

**PSSST!
TVÅ FAKTA OM
PENGAR...**

INTE BARA KLIRR

Pengar är förstås inte bara mynt och sedlar. Det du eller dina föräldrar betalar **med från era bankkort** (eller på andra elektroniska sätt) är också pengar.

...INTE SÅ MYCKET KLIRR ALLS, FAKTISKT

Bara vart femte köp i Sverige görs med sedlar och mynt. Resten görs med kort eller annat, som Swish eller Apple Pay. **Men experterna tror ändå att konstanter kommer att finnas kvar länge till.**